Jak se zbavit potkanů u domu: bezpečný a účinný postup

Jeden zahlédnutý potkan nemusí znamenat rozsáhlé zamoření. Je to ale důvod začít jednat hned. Potkani se u domu nedrží náhodou. Obvykle našli potravu, vodu, bezpečný úkryt nebo cestu do sklepa, garáže, kurníku či skladu.

Nejúčinnější řešení nespočívá v jedné nástraze položené vedle nory. Je potřeba současně **odstranit zdroj potravy, zmapovat trasy, uzavřít vstupy, zvolit bezpečný způsob odchytu a průběžně kontrolovat, zda aktivita ustupuje**. Pokud některý z těchto kroků vynecháte, mohou se potkani vracet.

> **Co udělat ještě dnes:**
>
> Ukliďte krmivo a odpadky, zavřete popelnice, odstraňte venkovní misky s potravou, zkontrolujte okolí domu a bez dotýkání zdokumentujte trus, nory a okousaná místa. Děti a domácí zvířata do zasaženého prostoru nepouštějte. Trus nezametejte ani nevysávejte nasucho.

V tomto návodu zjistíte:

- Jak poznat aktivní výskyt potkanů
- Proč se potkani objevili právě u domu
- Co udělat během prvních 24 hodin
- Jak odstranit potravu, vodu a úkryty
- Jak najít a uzavřít vstupy do domu
- Jak bezpečně použít pasti na potkany
- Kdy raději nepoužívat jedy
- Jak bezpečně uklidit trus a znečištěná místa
- Jak poznat, že opatření fungují
- Kdy zavolat odbornou deratizační firmu

Jak poznat, že se u domu pohybují potkani

Potkani jsou nejaktivnější po setmění a pohybují se převážně podél stěn, plotů a dalších krytých tras. Samotný rychlý pohyb ve tmě nemusí k určení druhu stačit. Spolehlivější je spojit několik stop.

Stopa	Kde ji hledat	Co může znamenat
Trus	Podél stěn, u krmiva, v garáži, kůlně, sklepě nebo kurníku.	Nový trus, který se znovu objeví po bezpečném úklidu, potvrzuje aktivní výskyt.
Nory	U základů, pod dlažbou, kompostem, dřevníkem nebo hospodářskou stavbou.	Hladký vstup, vyšlapaná cesta a čerstvě vyhrnutá zemina mohou ukazovat na používaný úkryt.
Okousání	Pytle s krmivem, plastové nádoby, dřevo, kabely a izolace.	Hlodavci si průběžně obrušují zuby a mohou zvětšovat slabá místa ve stavbě.
Mastné otěry	Na hranách otvorů a podél pravidelně používaných tras u stěn.	Opakovaný průchod stejným místem.
Zvuky a zápach	Pod podlahou, ve stropě, dutině stěny nebo za skladovaným materiálem.	Škrábání v noci nebo výrazný zatuchlý pach může ukazovat na hnízdo či uhynulé zvíře.

Jednorázový nález starého trusu neříká, zda jsou potkani stále přítomní. Místo bezpečně ukliďte, vyfotografujte a několik následujících dní kontrolujte. Fotopast nebo kamera namířená na podezřelou trasu může potvrdit druh i dobu aktivity.

> **Potkan spatřený opakovaně za denního světla je varovný signál.** Může jít o silný tlak v populaci, nedostatek potravy nebo vyrušení úkrytu. Pokud zároveň nacházíte více nor a velké množství čerstvého trusu, neodkládejte kontakt s odbornou deratizační firmou.

Proč se potkani objevili právě u vašeho domu

Potkan potřebuje tři věci: **potravu, vodu a místo, kde se může ukrýt**. Čím více z nich najde na jednom místě, tím pravděpodobněji se zdrží. Čistá zahrada přitom není automatickou zárukou. Zdroj může být u sousedů, v kanalizaci, u kontejnerového stání nebo v chovu zvířat.

Nejčastější lákadla kolem domu jsou:

- rozsypané krmivo pro slepice, králíky nebo venkovní ptáky,
- otevřené pytle s krmivem a plastové nádoby, které lze prokousat,
- nezajištěné popelnice, krmivo pro kočky a zbytky jídel ponechané venku,
- kompost s vařenými zbytky, masem nebo další snadno dostupnou potravou,

- spadané ovoce, semena pod krmítkem a dlouhodobě neuklízené zásoby,
- kapající kohoutek, nádoba s vodou nebo netěsné potrubí,
- hromady dřeva, nepořádek, hustá vegetace a dutiny pod stavbou.

Pokud odstraníte jen potkany, ale ponecháte potravu a bezpečný úkryt, uvolněné místo mohou obsadit další. Proto je prevence součástí samotného řešení, nikoli až posledním krokem.

Co udělat během prvních 24 hodin

1. **Zabraňte přístupu dětí a zvířat.** Uzavřete kůlnu, sklep nebo část zahrady, kde jste našli trus, noru či nástrahu.
2. **Vše zdokumentujte.** Vyfotografujte trasy, otvory, trus, poškozené obaly a nory. Pomůže to při porovnání i odborné firmě.
3. **Odstraňte volně dostupné potraviny.** Zbytky a krmivo přesuňte do uzavíratelných nádob odolných proti prokousání.
4. **Zkontrolujte celý obvod domu.** Sledujte prostupy potrubí, větrací mřížky, práh garáže, poškozené dveře a mezery u základů.
5. **Zjistěte, zda jsou potkani venku, nebo už uvnitř.** Zvuky v dutinách, trus ve sklepě a poškozené zásoby vyžadují jiný postup než jedna nora u kompostu.
6. **Zvolte způsob kontroly.** U menšího potvrzeného výskytu lze použít vhodně umístěné pasti. U více nor, kanalizace nebo rozsáhlého výskytu je účinnější odborná deratizace.

Nesypte do nory domácí směsi, nelijte hořlaviny a nesnažte se zvíře vyhnat ohněm nebo výfukovými plyny. Hrozí otrava lidí a zvířat, požár, poškození stavby i vytlačení potkanů do obytných prostor.

Odstraňte potravu, vodu a bezpečné úkryty

Tento krok rozhoduje o tom, zda bude výsledek dlouhodobý. Potkani jsou opatrní a novým předmětům se mohou určitou dobu vyhýbat. Pokud mají vedle pasti stále plnou misku krmiva, důvod riskovat nemají.

Krmivo a potraviny

- Krmivo skladujte v pevných nádobách s těsně doléhajícím víkem, ideálně nad zemí.
- Rozsypané zrní u kurníku a pod krmítkem uklízejte každý večer.
- Venkovní misky domácích zvířat po krmení odneste dovnitř.
- Poškozené obaly potravin vyhoďte; obsah mohl být kontaminován močí nebo trusem.

- Kompost zakryjte a nevkládejte do něj potraviny, které jsou pro hlodavce snadno dostupným zdrojem potravy.

Odpad a voda

- Popelnice udržujte zavřené a pytle s odpadem nepokládejte vedle nádoby.
- Opravte kapající kohoutky, netěsné hadice a stojící vodu v nádobách.
- Do toalety ani odpadu nevylévejte tuk a zbytky jídel; mohou přispívat ke zdroji potravy v kanalizaci.
- Okolí kontejnerů a kompostu pravidelně kontrolujte, zejména podél zdí a plotů.

Úkryty

Dřevo skladujte přehledně a s odstupem od domu. Odstraňte staré desky, koberce a husté hromady materiálu, pod kterými nelze kontrolovat zem. Vegetaci přímo u základů udržujte tak, aby bylo možné zahlédnout nory a vyšlapané trasy.

Jak najít a uzavřít vstupy do domu, garáže nebo kurníku

Potkan se dokáže protáhnout otvorem přibližně o velikosti 12 mm, pokud mu to stavba a tvar mezery dovolí. Prohlížejte proto nejen velké díry, ale také spáry kolem trubek, kabelů, dveří, větrání a poškozené části u země.

Při kontrole postupujte od základů nahoru:

1. **Základy a sokl:** hledejte otvory, propadlou zeminu a mezery pod obkladem.
2. **Potrubí a kabely:** zkontrolujte prstence kolem prostupů i prostor pod rozvaděčem.
3. **Dveře a vrata:** ověřte práh, rohy a těsnost spodní hrany.
4. **Větrací otvory:** doplňte neporušenou kovovou mřížku, aniž byste zrušili potřebné větrání.
5. **Odpady a kanalizace:** poškozenou přípojku, zpětnou klapku nebo opakovaný výskyt u toalety řešte s instalatérem či správcem kanalizace.

K opravě použijte materiál odolný proti prokousání – kovovou mřížku, plech, maltu nebo vhodnou kombinaci podle konstrukce. **Samotná montážní pěna není spolehlivá ochrana.** U dveří pomůže pevná lišta nebo kartáčové těsnění určené pro daný typ vrat.

> **Neuzavírejte zvíře do nepřístupné dutiny.** Pokud jsou známky aktivity uvnitř domu, nejprve zmapujte trasy a naplánujte odchyt. Otvor definitivně uzavřete až tehdy, když jste ověřili, že uvnitř nezůstal potkan nebo mláďata.

Jak bezpečně použít pasti na potkany

Past vybírejte podle velikosti potkana, místa použití a možnosti pravidelné kontroly. Malá past na myši nemusí být pro dospělého potkana vhodná. Naopak velký sklopec musí stát stabilně a nesmí být dostupný dětem, slepicím, kočkám ani jiným necílovým zvířatům.

Potkani se obvykle pohybují podél stěn a krytých okrajů. Past proto umístěte na potvrzenou trasu, nikoli doprostřed otevřeného prostoru. Sledujte mastné otěry, trus, otisky a záznam z kamery. U živolovné pasti musí být vstup volný a mechanismus se nesmí kývat nebo zachytávat o podklad.

Zásady bezpečného odchytu

- Past zajistěte proti převrácení a umístěte ji mimo déšť, přímé slunce a extrémní teploty.
- Používejte rukavice a po manipulaci si umyjte ruce.
- Nástrahu vložte tak, aby potkan musel aktivovat spouštěcí mechanismus.
- Past kontrolujte v krátkých pravidelných intervalech a za horka, mrazu nebo deště ještě častěji.
- Do pasti s odchyceným potkanem nestrkejte ruce. Zvíře může ze strachu kousnout.
- Předem si ověřte hygienicky bezpečný a právně přípustný postup dalšího nakládání s odchyceným zvířetem; nevypouštějte je bez rozmyslu u jiného domu nebo hospodářství.

Podrobný výběr místa, nástrahy a kontrolní režim najdete v navazujícím návodu **Jak nastražit past na potkany**. Pokud si nejste jistí typem zařízení, začněte článkem **Jak vybrat živolovnou past**.

Živolovný sklopec na potkany

Živolovná past NOVAline o rozměrech **50 × 20 × 27 cm** má jeden vstup a nášlapný mechanismus. Je určena především pro odchyt potkanů a krys. Sklopec používejte na potvrzené trase, mimo dosah dětí a necílových zvířat a pouze tam, kde jej můžete pravidelně kontrolovat.

Prohlédnout živolovnou past na potkany

Zobrazit celou kategorii Ochrana před škůdci

Jedy na potkany: proč musí být až poslední možností

Rodenticidy mohou při nesprávném použití otrávit děti, domácí a hospodářská zvířata nebo volně žijící živočichy. Riziko vzniká po pozření nástrahy i po sežrání otráveného hlodavce predátorem. Potkan navíc může uhynout v nepřístupné dutině a způsobit silný zápach.

Nikdy nepoužívejte volně položený jed, domácí směs ani přípravek jinak, než stanovuje etiketa. Použijte pouze přípravek povolený pro dané místo a cílový druh, přesně podle návodu. Nástraha musí být v odpovídající uzamykatelné deratizační staničce a mimo dosah dětí i necílových zvířat. Uhynulé hlodavce je nutné průběžně bezpečně odstraňovat.

Pokud máte na pozemku děti, psa, kočku, slepice, králíky nebo se zde pohybují ježci a dravci, je bezpečnější použití rodenticidů přenechat odborné DDD firmě. Profesionála zvolte také tehdy, když neznáte rozsah výskytu, nástrahy mizí bez výsledku nebo potkani přicházejí z kanalizace.

Jak bezpečně uklidit potkaní trus, moč a hnízdo

Trus a zaschlá moč mohou obsahovat choroboplodné zárodky. Největší chybou je začít prostor nasucho zametat, vysávat nebo čistit tlakovým vzduchem. Tím se mohou kontaminované částice rozptýlit do vzduchu.

1. **Prostor nejprve vyvětrejte.** U sklepa, kůlny nebo garáže otevřete dveře a okna přibližně na 30 minut a během větrání odejděte.
2. **Vezměte si gumové nebo plastové rukavice.** Při rozsáhlém znečištění je vhodné čištění přenechat odborníkům s odpovídajícími ochrannými prostředky.
3. **Trus a okolí důkladně navlhčete dezinfekčním prostředkem.** Použijte přípravek určený k dezinfekci a dodržte dobu působení uvedenou výrobcem. Chemické přípravky mezi sebou nemíchejte.
4. **Nečistoty setřete jednorázovou utěrkou.** Nevysávejte je a nezametejte nasucho.
5. **Odpad uzavřete do sáčku.** Uhynulého hlodavce, hnízdo a silně znečištěný materiál vložte do dvojitého uzavřeného obalu a postupujte podle místních pravidel pro likvidaci odpadu.
6. **Omyjte a dezinfikujte pevné povrchy.** Kontaminované potraviny, kartony a savé materiály, které nelze bezpečně vyčistit, vyřaďte.
7. **Po práci si umyjte ruce.** Nejprve omyjte ruce v rukavicích, potom rukavice sejměte a ruce znovu umyjte teplou vodou a mýdlem.

> **Při velkém množství trusu, zasažené izolaci nebo výskytu ve vzduchotechnice úklid sami nezačínejte.** Kontaktujte odbornou firmu. Pokud se po kontaktu s hlodavci objeví horečka, výrazná bolest svalů, dušnost nebo jiné neobvyklé potíže, informujte lékaře také o této expozici.

Jak poznat, že se potkanů skutečně zbavujete

Úspěch neposuzujte pouze podle toho, že jste několik nocí potkana neviděli. Sledujte soubor znaků a zapisujte si datum kontroly.

- Po bezpečném úklidu se neobjevuje nový trus.
- Nástrahy a kontrolní body zůstávají bez pohybu.
- Nevznikají nové otvory, okousaná místa ani čerstvě vyhrnutá zemina.
- Kamera nezachycuje pohyb na dříve používané trase.
- Neozývá se škrábání a nemizí krmivo ani vejce.

Pasti a monitorovací místa ponechte pod kontrolou ještě po vymizení posledních stop. Potom pokračujte v prevenci: uzavřené krmivo, čisté okolí, neporušené mřížky a pravidelná kontrola základů i hospodářských staveb.

Kdy zavolat odbornou deratizační firmu

Odborníka kontaktujte bez odkladu, pokud:

- potkany vídáte opakovaně ve dne nebo nacházíte více aktivních nor,
- jsou uvnitř obytného prostoru, ve stropní dutině nebo vzduchotechnice,
- výskyt souvisí s kanalizací, poškozeným odpadem nebo společnými částmi bytového domu,
- jsou ohroženy děti, domácí zvířata, chov drůbeže nebo skladované potraviny,
- po několika dnech správně provedených opatření přibývají nové stopy,
- potřebujete použít rodenticid a nemůžete zaručit bezpečné umístění,
- je trusu nebo kontaminovaného materiálu tolik, že běžný domácí úklid není bezpečný.

Pokud potkani přicházejí z veřejné kanalizace, okolí kontejnerů nebo obecního pozemku, oznamte problém také správci kanalizace, vlastníkovi objektu nebo obci. Izolovaný zásah na jedné zahradě nemusí odstranit společný zdroj.

Co na potkany obvykle nestačí

- **Jeden ultrazvukový odpuzovač:** může změnit chování v omezeném prostoru, ale neodstraní potravu, nory ani vstupy do domu.
- **Kočka nebo pes:** jejich přítomnost není spolehlivá deratizace a kontakt může vést k poranění nebo nákaze.
- **Máta, ocet a jiné pachy:** nepředstavují pevnou překážku a hladový potkan je může obejít.
- **Zasypání jedné nory:** potkani mohou mít další východ nebo si vytvoří novou cestu.

- **Volně položená otrávená nástraha:** představuje riziko pro děti, domácí zvířata a volně žijící živočichy.
- **Odchyt bez následného utěsnění:** pokud zůstane přístup k potravě a úkrytu, mohou přijít další jedinci.

Kontrolní seznam: potkani u domu

Připravujeme přehledný kontrolní list k vytištění: hledání stop, odstranění potravy, kontrola vstupů, bezpečné umístění pasti, hygienický úklid a následné sledování.
Po nahrání PDF odkomentujte následující tlačítko:

Stáhnout kontrolní seznam zdarma

Často kladené otázky

Znamená jeden potkan, že jich je u domu více?

Ne vždy, ale je to možné. Potkani jsou převážně aktivní v noci a část populace nemusíte vidět. Rozhodující jsou další známky: nový trus, více nor, pravidelné trasy, okousané obaly a opakované záběry z kamery.

Co potkany nejvíce přitahuje?

Snadno dostupné krmivo, potravinový odpad, voda a klidný úkryt. Častým zdrojem je zrní u kurníku, krmivo pro venkovní zvířata, odpadky, kompost, spadané ovoce a nepořádek u stavby.

Kam umístit past na potkana?

Na potvrzenou trasu podél stěny, plotu nebo jiné kryté hrany, kde jste našli trus, otěry či stopy. Past musí stát stabilně, být chráněná před počasím a nepřístupná dětem a necílovým zvířatům.

Jak často kontrolovat živolovnou past?

V krátkých pravidelných intervalech, nejméně ráno a večer; při horku, mrazu nebo nepříznivém počasí častěji. Konkrétní režim přizpůsobte návodu výrobce a podmínkám místa.

Mohu trus jednoduše vysát?

Ne. Suchým vysáváním nebo zametáním se mohou kontaminované částice rozptýlit do vzduchu. Prostor vyvětrejte, použijte rukavice, trus důkladně navlhčete dezinfekcí a setřete jednorázovou utěrkou.

Pomůže zasypat potkaní noru?

Samotné zasypání obvykle nestačí. Nora může mít více východů a potkani si vytvoří novou cestu. Nejprve odstraňte zdroje potravy, zmapujte trasy a proveďte cílenou kontrolu; teprve potom otvory opravte a sledujte.

Je bezpečné použít jed na potkany na zahradě?

Jedy představují riziko pro děti, domácí zvířata i volně žijící živočichy. Pokud jsou vůbec použity, musí jít o povolený přípravek pro dané místo a druh, přesně podle etikety a v odpovídající uzamykatelné staničce. V rizikovém prostředí je přenechte odborné firmě.

Kdy už nestačí domácí řešení?

Při opakovaném výskytu ve dne, více aktivních norách, potkanech uvnitř domu, problému v kanalizaci, rozsáhlé kontaminaci nebo neúspěchu správně provedených opatření. Odborník dokáže zmapovat celý zdroj a bezpečně koordinovat zásah.

Potkanům nestačí vzít úkryt. Je potřeba jim vzít důvod se vracet.

Odstraňte potravu a vodu, uzavřete přístupové cesty, odchyťte potvrzené jedince a několik dalších dní sledujte nové stopy. Tento souběžný postup je spolehlivější než náhodné střídání pachových odpuzovačů, jedu a jedné pasti.

Pokračujte podrobným návodem **Jak nastražit past na potkany** nebo si prohlédněte kategorii **Ochrana před škůdci**.

Odborné zdroje

- Státní zdravotní ústav – Hantaviry: základní informace
- Státní zdravotní ústav – Rizika a ochrana zdraví při používání rodenticidů
- CDC – How to Clean Up After Rodents
- CDC – How to Seal Up to Prevent Rodents
- US EPA – Safely Use Rodent Bait Products
- European Chemicals Agency – Biocides and rodenticide risks

Obsah byl odborně ověřen a aktualizován 23. 9. 2026. Článek má informační charakter a nenahrazuje posouzení deratizační firmou, lékařské doporučení ani návod konkrétního přípravku.